

Finansutskottets betänkande 2024/25:FiU26

Kommunala frågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om det kommunal-ekonomiska utjämningsystemet, aktörer och vinster inom välfärdens verksamheter, riktade statsbidrag, kommunala tillsynsavgifter, välfärdens långsiktiga finansiering, kunskapsspridning inom kommunsektorn, redovisning av hur skattemedel används, idéburna aktörer inom välfärdens områden och om att införa en stopplag för nyetablering av företag inom välfärdens områden. Utskottet hänvisar till befintlig lagstiftning, pågående utredningar och det arbete som redan bedrivs inom området.

I betänkandet finns 11 reservationer (S, SD, V, C, MP).

Behandlade förslag

Cirka 50 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Det kommunalekonomiska utjämningsystemet	7
Aktörer och vinster inom välfärdens verksamheter	10
Riktade statsbidrag	15
Kommunala tillsynsavgifter	17
Välfärdens långsiktiga finansiering	20
Kunskapsspridning inom kommunsektorn	23
Kommunal redovisning av skattemedel	26
Idéburna aktörer inom välfärdens områden	27
Stopplag för nyetablering av företag inom välfärdens verksamheter	30
Reservationer	32
1. Det kommunalekonomiska utjämningsystemet, punkt 1 (S, V)	32
2. Det kommunalekonomiska utjämningsystemet, punkt 1 (C)	33
3. Aktörer och vinster inom välfärdens verksamheter, punkt 2 (S, V, MP)	34
4. Riktade statsbidrag, punkt 3 (V)	34
5. Kommunala tillsynsavgifter, punkt 4 (SD)	35
6. Välfärdens långsiktiga finansiering, punkt 5 (S, MP)	36
7. Välfärdens långsiktiga finansiering, punkt 5 (V)	36
8. Kunskapsspridning inom kommunsektorn, punkt 6 (S)	37
9. Idéburna aktörer inom välfärdens områden, punkt 8 (S, MP)	38
10. Idéburna aktörer inom välfärdens områden, punkt 8 (V)	38
11. Stopplag för nyetablering av företag inom välfärdens verksamheter, punkt 9 (V)	39
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	41
Motioner från allmänna motionstiden 2024/25	41

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Det kommunalekonomiska utjämningsystemet

Riksdagen avslår motionerna

- 2024/25:721 av Hanna Westerén (S),
 2024/25:747 av Kristoffer Lindberg (S),
 2024/25:987 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 1,
 2024/25:1475 av Christian Carlsson (KD),
 2024/25:2178 av Lars Isacson m.fl. (S),
 2024/25:2543 av Boriana Åberg (M),
 2024/25:2691 av Jessica Rodén och Petter Löberg (båda S) yrkande 2,
 2024/25:2955 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 2 och 3,
 2024/25:3151 av Josefin Malmqvist (M) yrkandena 1–4 och
 2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 12.

Reservation 1 (S, V)

Reservation 2 (C)

2. Aktörer och vinster inom välfärdens verksamheter

Riksdagen avslår motionerna

- 2024/25:869 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkande 1,
 2024/25:1670 av Adrian Magnusson m.fl. (S),
 2024/25:1683 av Johanna Haraldsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 3,
 2024/25:2458 av Niklas Karlsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,
 2024/25:2478 av Markus Kallifatides m.fl. (S) yrkandena 1, 3 och 4,
 2024/25:2514 av Mathias Tegnér m.fl. (S) yrkande 4,
 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 2 och
 2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 3 (S, V, MP)

3. Riktade statsbidrag

Riksdagen avslår motionerna

- 2024/25:937 av Niklas Karlsson och Åsa Eriksson (båda S),
 2024/25:1473 av Larry Söder (KD) och
 2024/25:1921 av Ilona Sztatmári Waldau m.fl. (V) yrkande 22.

Reservation 4 (V)

4. Kommunala tillsynsavgifter

Riksdagen avslår motionerna

- 2024/25:1458 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6,
 2024/25:1469 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 9,
 2024/25:2371 av Malin Höglund och Crister Carlsson (båda M) och
 2024/25:2824 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2.

Reservation 5 (SD)

5. Välfärdens långsiktiga finansiering

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:350 av Ida Ekeröth Clausson (S),
2024/25:1921 av Ilona Szatmári Waldau m.fl. (V) yrkande 21,
2024/25:2202 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,
2024/25:2514 av Mathias Tegnér m.fl. (S) yrkande 2,
2024/25:2691 av Jessica Rodén och Petter Löberg (båda S) yrkande 1,
2024/25:3069 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 2 och 3 samt
2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 5 och 11.

Reservation 6 (S, MP)

Reservation 7 (V)

6. Kunskapsspridning inom kommunsektorn

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2752 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och
2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 6 och 7.

Reservation 8 (S)

7. Kommunal redovisning av skattemedel

Riksdagen avslår motion

2024/25:2835 av Sten Bergheden (M).

8. Idéburna aktörer inom välfärdens områden

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1921 av Ilona Szatmári Waldau m.fl. (V) yrkande 23,
2024/25:2478 av Markus Kallifatides m.fl. (S) yrkande 2,
2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 40 och
2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4.

Reservation 9 (S, MP)

Reservation 10 (V)

9. Stopplag för nyetablering av företag inom välfärdens verksamheter

Riksdagen avslår motion

2024/25:1904 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 11 (V)

Stockholm den 27 februari 2025

På finansutskottets vägnar

Edward Riedl

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Edward Riedl (M), Mikael Damberg (S), Oscar Sjöstedt (SD), Gunilla Carlsson (S), Dennis Dioukarev (SD), Björn Wiechel (S), Jan Ericson (M), Charlotte Quensel (SD), Eva Lindh (S), Ida Drougge (M), Hans Eklind (KD), Martin Ådahl (C), David Perez (SD), Janine Alm Ericson (MP), Cecilia Rönn (L), Peder Björk (S) och Ilona Szatmári Waldau (V).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 50 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25. Motionsyrkandena handlar om det kommunal-ekonomiska utjämnningssystemet, aktörer och vinster inom välfärdens verksamheter, riktade statsbidrag, kommunala tillsynsavgifter, välfärdens långsiktiga finansiering, kunskapsspridning inom kommunsektorn, redovisning av hur skattemedel används, idéburna aktörer inom välfärdens områden och om att införa en stopplag för nyetablering av företag inom välfärdens områden. Motionsyrkandena finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Det kommunalekonomiska utjämningsystemet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om det kommunalekonomiska utjämningsystemet med hänvisning till pågående arbete.
Jämför reservation 1 (S, V) och 2 (C).

Motionerna

I partimotion 2024/25:2955 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 1 och 2 anförs att det förekommer stora ekonomiska skillnader i Sverige – en ekonomisk ojämlikhet som utgör ett samhällsproblem som behöver tas på allvar. Motionärerna vill därför att det kommunala utjämningsystemet ska utformas så att det skapar incitament för företagande, jobb och tillväxt i hela landet samt att gleshet och öars förutsättningar särskilt beaktas inom systemet. Motionärerna vill också att regeringen ska arbeta för att minska orättvisa skattenivåer som uppstått till följd av skattesystemets utformning.

I kommittémotion 2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 12 anförs vikten av en mer likvärdig service och välfärd i hela landet. Motionärerna vill därför se ett uppdaterat och mer utjämnande utjämningsystem baserat på Utjämningskommitténs förslag.

I motion 2024/25:721 av Hanna Westerén (S) anförs att Gotlands ö-läge innebär påtagliga fördyringar för regionen, vilket utmanar ambitionen om en jämlik välfärd i hela landet. Motionären konstaterar att det pågår en utredning om en ny kostnadsutjämning och vill att förutsättningarna ses över för att region Gotland med sitt ö-läge ska kunna ha en hållbar finansiering av välfärdens behov.

I motion 2024/25:747 av Kristoffer Lindberg (S) anförs att det finns stora skillnader mellan kommuners förutsättningar att bedriva välfärdsverksamhet. Motionären anser att staten behöver ta ett större ansvar än i dag för en mer jämlik fördelning av resurser till kommuner för att främja en likvärdig välfärd i hela landet. Motionären vill att utjämningsystemet ska ta större hänsyn till de ökade kostnader som följer av gleshet och svag socioekonomi och till sviktande skatteunderlag kombinerat med ökad efterfrågan på välfärd.

I motion 2024/25:2178 av Lars Isacson m.fl. (S) anförs att utjämningsystemet behöver stärkas för att säkerställa att alla kommuner och regioner i Sverige har möjlighet att erbjuda en likvärdig välfärd oavsett geografiska och ekonomiska förutsättningar. Motionärerna vill därför att ökade kostnader som följer av gleshet och socioekonomiska utmaningar kompenseras mer effektivt än i dag och att staten tar ett större ansvar för att omfördela resurser på ett mer effektivt sätt.

I motion 2024/25:2691 av Jessica Rodén och Petter Löberg (båda S) yrkande 2 anförs att det kommunalekonomiska utjämningsystemet ska kompensera för strukturella olikheter och att skillnader i kommunalskatt därför enbart ska reflektera skillnader i service, effektivitet och avgiftsnivå. Motionärerna menar att systemet inte fungerar så i dag och vill därför att systemet reformeras så att orättfärdiga skillnader i kommunalskatt minskar

I motion 2024/25:2543 av Boriana Åberg (M) anförs att det kommunalekonomiska utjämningsystemet är ineffektivt, att det innehåller kontraproduktiva incitament och att det är konstruerat så att kommunerna mer eller mindre fräntas ansvaret för sina ekonomiska angelägenheter. Motionären vill därför att systemet ses över från grunden.

I motion 2024/25:3151 Josefin Malmqvist (M) yrkandena 1–4 anförs att dagens kommunalekonomiska utjämningsystem har olika brister. Motionären anser att regeringen bör överväga en ny översyn av utjämningsystemet så att systemet inte utjämnar för faktorer som kommuner och regioner kan påverka och att det inte ställer kommuner mot varandra utan i stället låter staten fullt ut stå för utjämnningen samt gör det möjligt för staten att dra in hela eller delar av utjämningsbidraget till de kommuner som inte tar ansvar för sin ekonomi. Systemet bör också enligt motionären uppmuntra kommuner att föra en politik som leder till fler jobb och lägre bidragsberoende och det bör inte straffa kommuner med en ökad tillväxt.

I motion 2024/25:1475 av Christian Carlson (KD) anförs att dagens kommunala utjämningsystem är utformat på ett sätt som skadar välskötta tillväxtkommuner i Stockholm. Motionären vill därför att systemet ses över i grunden och att förutsättningarna undersöks för en mer regional modell och ett ökat statligt ansvar för att skapa ett mer rättvist system som främjar tillväxt.

I motion 2024/25:987 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 1 anförs att Stockholmsregionen är en av de snabbast växande storstadsregionerna i Europa. Även om det finns stordriftsfördelar i en storstadsregion så finns det också enligt motionärerna kostnader för att växa. Om tillväxten i Stockholm hämmas påverkar det enligt motionärerna inte bara Stockholm utan hela Sverige. Därför vill motionärerna att det kommunalekonomiska utjämningsystemet tydligare tar hänsyn till tillväxthämmande parametrar.

Pågående arbete

I juli 2024 överlämnade den parlamentariskt sammansatta Utjämningskommittén sitt betänkande Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50). Kommittén hade i uppdrag att göra en bred översyn av det kommunalekonomiska utjämningsystemet och lämna förslag på åtgärder för att motverka höga och ökande skattesatser i kommuner och regioner samt åtgärder för att minska risken för negativa bieffekter av inkomstutjämnningen på tillväxten. I betänkandet lämnar kommittén förslag på flera åtgärder. Av betänkandet framgår att trots en teoretisk möjlighet så har kommittén inte hittat någon evidens som visar på att inkomstutjämnningen har

tillväxthämmande effekter. När det gäller skillnader i skattesatser mellan kommuner respektive regioner konstaterar utredningen att det är stor spridning mellan hur olika kommuner prioriterar, men att skillnaderna företrädesvis härstammar från den obligatoriska verksamheten. Om dessa skillnader beror på högre ambition eller lägre effektivitet har enligt utredningen inte varit möjligt att identifiera. Kommitténs bedömning är att ett kontinuerligt arbete för att bedriva den kommunala verksamheten effektivt kan motverka höga och ökande skattesatser och anser att det därför kan finnas skäl för staten att genom olika åtgärder underlätta kommunernas och regionernas arbete med att effektivisera den kommunala verksamheten.

Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet tillsammans med remissvaren.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden, senast i betänkande 2023/24:FiU26. I betänkandet konstaterade utskottet att regeringen nyligen tillsatt en utredning med uppdrag att se över hela det kommunalekonomiska utjämningsystemet för att säkerställa att systemet ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att tillhandahålla välfärd och annan kommunal service. Utskottet anförde vidare att det ville invänta utredningens resultat innan några åtgärder vidtogs och avstyrkte samtliga motionsyrkanden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att den parlamentariskt sammansatta Utjämningskommittén nyligen har lämnat sitt betänkande Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn. Kommittén har haft i uppdrag att göra en bred översyn av det kommunalekonomiska utjämningsystemet och lämna förslag på åtgärder för att motverka höga och ökande skattesatser i kommuner och regioner samt åtgärder för att minska risken för negativa bieffekter av inkomstutjämnningen på tillväxten. Utskottet noterar att kommitténs förslag bereds inom Regeringskansliet. Utskottet vill avvakta beredningen innan ytterligare åtgärder övervägs och avstyrker därför samtliga här aktuella motionsyrkanden.

Aktörer och vinster inom välfärdens verksamheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om aktörer och vinster inom välfärdens verksamheter med hänvisning till befintlig lagstiftning och pågående arbete.

Jämför reservation 3 (S, V, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3 anförs att privatiseringar och avregleringar kostar stora pengar, ökar ojämlikheten inom sjukvården, spätt på segregationen inom skolan och försämrat arbetsvillkoren för de som arbetar inom välfärden. Motionärerna anser att resurser som är avsatta för välfärd ska användas till att förbättra skolresultaten och för att ge äldre sjuka en trygg omsorg och vård. Resurserna ska inte gå till stora vinstuttag. Motionärerna vill därför att regeringen undersöker möjligheten att avveckla möjligheten att ta ut vinst ur välfärdens verksamheter och utvecklar icke vinstdrivande alternativ till de marknads- och valmodeller som införts inom offentlig sektor.

I kommittémotion 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 2 anförs att förtroendet för välfärden är hotat och att det framför allt handlar om brister i kapacitet och tillgänglighet som en följd av svårigheter att rekrytera personal, och därmed säkerställa en jämlik välfärd i hela landet, och om en okontrollerad privatisering som lett till en urholkning av välfärdens behovsprincip. Motionärerna anser därför att regeringen behöver ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden, dvs. att statens ansvar och kontroll behöver öka. Enligt motionärerna behöver tillsynen förstärkas och nationella insatser vidtas för en ökad likvärdighet och personalförsörjning och för att säkerställa principen om vård och omsorg efter behov.

I kommittémotion 2024/25:869 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkande 1 anförs att förtroendet för välfärden är hotat av bl.a. brister i kapacitet och tillgänglighet och av en okontrollerad privatisering. Motionärerna vill att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om ett förbud mot vinster i välfärden samt att det utvecklas en modell för icke vinstdrivande alternativ till de marknads- och valmodeller som införts inom den offentliga sektorn.

I motion 2024/24:1670 av Adrian Magnusson m.fl. (S) anförs att vi medborgare har förlorat den demokratiska kontrollen. Oseriösa och vinstdrivande koncerner har genom en offensiv expansion och selektiv marknadsföring genomfört en regressiv omfördelning av resurser inom skolan, sjukvården och äldreomsorgen med ökade klyftor som följd. Vinstintresset ställs framför barns rätt till kunskap och allas rätt till vård. Motionärerna vill därför att vinstdrivande bolag inom välfärden ska förbjudas.

I motion 2024/25:1683 av Johanna Haraldsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 3 anføres att omfattande avregleringar och privatiseringar av välfärdens verksamheter har bidragit till att utarma kvaliteten på de tjänster som medborgare har tillgång till och minskat den demokratiska kontrollen över dessa verksamheter. Det bedöms ha bidragit till en ineffektiv fördelning av resurser, segregeringseffekter och en minskad mångfald och valfrihet. Motionärerna vill därför att vinstuttag i dessa verksamheter stoppas och att insynen i hur våra gemensamma skattepengar används ökar, för att på så sätt ta tillbaka den demokratiska kontrollen över samhällsviktig verksamhet.

I motion 2024/25:2514 av Mathias Tegnér m.fl. (S) yrkande 4 anføres att det är nödvändigt för staten att återta kontrollen över kvaliteten och säkerställa att alla skattefinansierade verksamheter styrs av behov och inte av marknadsintressen. Motionärerna vill därför att regeringen avskaffar den fria etableringsrätten inom skattefinansierade verksamheter.

I motion 2024/25:2458 av Niklas Karlsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 anføres att oseriösa aktörer och vinstdrivande koncerner har flyttat fram sina positioner, med vinstjakt i välfärden och ökade klyftor som följd. Motionärerna anser därför att regeringen bör verka för att skattepengar som är avsedda för välfärd också går till välfärd och inte till privata vinster. Motionärerna anser också att regeringen bör se över möjligheten att utvärdera och hitta alternativ till de marknads- och valmodeller som blivit norm inom den offentliga sektorn.

I motion 2024/25:2478 av Markus Kallifatides m.fl. (S) yrkandena 1, 3 och 4 anføres att den svenska välfärden har tappat greppet om sitt jämlikhetsskapande uppdrag. Motionärerna vill därför att välfärden inom skola, vård och omsorg samt arbetsmarknadsinsatser på medellång sikt och efter varsam reformering ska drivas huvudsakligen i offentlig eller idéburen regi. Motionärerna vill också att det inte ska vara möjligt att blanda offentlig och privat finansiering inom välfärdsverksamheter och arbetsmarknadsinsatser. Motionärerna vill även att det nationella handlingsutrymmet i EU-rätten utnyttjas fullt ut på välfärdens områden för att möjliggöra en välfärd fri från marknadsreglering och vinstjakt.

Bakgrund

Den fria etableringsrätten

I Sverige regleras den fria etableringsrätten främst genom

- **regeringsformen (RF):** Enligt 2 kap. 17 § RF garanteras näringsfriheten, vilket innebär att var och en har rätt att bedriva näringsverksamhet. Denna rätt kan begränsas genom lag, t.ex. för att skydda allmänna intressen och samhällsintressen.
- **sektorsspecifik lagstiftning:** Vissa branscher har särskilda regler som påverkar etableringsrätten, t.ex. hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), som reglerar etablering inom vårdsektorn.

- EU-rätten – Sverige som EU-medlemsland är bundet av EU:s regler om fri rörlighet för personer, varor, tjänster och kapital. Den fria etableringsrätten är en central del av EU:s inre marknad och ger EU-medborgare rätt att starta företag eller arbeta i andra medlemsländer på samma villkor som landets egna medborgare. Etableringsrätten kan emellertid begränsas genom lagstiftning, t.ex. för att skydda konsumenter, miljön eller den allmänna säkerheten. Sådana begränsningar måste dock vara proportionerliga och tydligt motiverade.

Etableringsrätt för skattefinansierad verksamhet

I Sverige är etableringsrätten i vissa fall begränsad för skattefinansierad verksamhet. Den är reglerad genom lagstiftning och prövningsprocesser för att säkerställa kvalitet, resursanvändning och allmänintresse. Privata aktörer kan delta, men det kräver oftast avtal, tillstånd eller uppfyllelse av särskilda krav.

Inom hälso- och sjukvården är etableringsrätten reglerad. Enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) har privata aktörer rätt att etablera sig och erbjuda vårdtjänster om de uppfyller kraven i valfrihetssystemet. Etableringsrätten är också reglerad när det gäller äldreomsorg och personlig assistans, där privata aktörer måste uppfylla krav enligt t.ex. socialtjänstlagen (2001:453). Kommuner och regioner beslutar ofta om vilka privata aktörer som får bedriva verksamhet genom upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) eller LOV.

Även inom den skattefinansierade skolsektorn regleras etablering av privata aktörer. Enligt Skollagen (2010:800) kan fristående skolor etableras om de godkänns av skolinspektionen. Godkännandet kräver att verksamheten bl.a. uppfyller vissa kvalitets- och tillgänglighetskrav.

Pågående arbete

Tilläggsdirektiv till Utredningen om vinst i skolan

I juli 2023 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv till Utredningen om vinst i skolan (dir. 2023:109). Det tidigare uppdraget innebar att lämna förslag på en reglering som säkerställer att de skattemedel som avsätts för skolan används till det medlen är avsedda för, dvs. att finansiera driften av skolverksamheter (dir. 2022:102). Genom tilläggsdirektivet från regeringen får utredningen nu i uppdrag att föreslå en utvidgad ägar- och ledningsprövning, vissa vinstutdelningsförbud eller annan vinstutdelningsbegränsning och skärpta sanktioner (dir. 2023:109). Utredningen ska bl.a.

- utreda och föreslå förbud mot vinstutdelning eller annan vinstutdelningsbegränsning under de första åren efter en nyetablering, vid ägarbyten och vid kvalitetsbrister
- utreda och föreslå hur det kan säkerställas att enskilda huvudmän inom skolväsendet har en stabil ekonomi

- utreda och föreslå en möjlighet till återkrav av s.k. skolpeng samt skärpta sanktioner vid tillsyn enligt skollagen
- utreda regleringen om bedömning av negativa konsekvenser vid prövning av en ansökan om godkännande som huvudman.

Utredningstidens slutdatum ändrades från den 29 februari 2024 till den 28 februari 2025.

Ett helt eller delvis statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården

I juni 2023 beslutade regeringen att ge en parlamentariskt sammansatt kommitté i uppdrag att ta fram beslutsunderlag som gör det möjligt att stegvis och långsiktigt införa ett helt eller delvis statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården (dir. 2023:73). Uppdraget omfattar den regionalt finansierade hälso- och sjukvården och inte huvudmannaskapet för den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården. Kommittén ska bl.a. analysera och bedöma hur en resursfördelnings- och finansieringsmodell som säkerställer ett hälso- och sjukvårdssystem med god kostnadskontroll ska utformas, där staten vid ett helt eller delvis statligt huvudmannaskap i motsvarande grad tar över resursfördelningen och finansieringen av hälso- och sjukvården. Uppdraget ska redovisas senast den 2 juni 2025.

En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter

I augusti 2023 lämnade Leverantörskontrollutredningen sitt betänkande En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter (SOU 2023:43). Betänkandet innehåller bl.a. förslag om att det ska införas en funktion för samordnad registerkontroll hos Bolagsverket som ska göra det enklare att kontrollera och utesluta olämpliga och oseriösa leverantörer från offentliga upphandlingar. Utredningen lämnar också förslag om att bestämmelsen om uteslutning av sökande i lagen om valfrihetssystem ska ändras till att bli mer lik bestämmelser i upphandlingslagen. Exempelvis kommer samma brott som kan vara uteslutningsgrundande i upphandlingslagarna att vara så också i lagen om valfrihetssystem. Regeringen avser att i september 2025 lämna en proposition till riksdagen om uteslutningsgrunder i valfrihetssystem och rättsligt stöd för behandling av personuppgifter vid uppföljning av avtal.

Uppdrag till Statskontoret

I juli 2024 gav regeringen Statskontoret i uppdrag att föreslå åtgärder för att förbättra kommuners och regioners kontroll och uppföljning av privata utförare i syfte att motverka välfärdsbrottslighet, oseriösa aktörer och korruption.

I uppdraget ingår att

- analysera och beskriva hur kommunallagens (2017:725) bestämmelser om kontroll och uppföljning av privata utförare tillämpas
- särskilt analysera ansvarsfördelningen mellan fullmäktige, styrelse och nämnder avseende kontroll och uppföljning
- föreslå ändringar i kommunallagen i syfte att skärpa och förbättra kommuners och regioners kontroll och uppföljning av privata utförare för att säkerställa att skattemedel inte går till kriminella eller oseriösa aktörer
- vid behov föreslå andra åtgärder, exempelvis identifiera behov av ändringar i annan lagstiftning, för att förbättra kommuners och regioners kontroll och uppföljning av privata utförare för att säkerställa att skattemedel inte går till kriminella eller oseriösa aktörer.

Senast den 4 april 2025 ska Statskontoret lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Finansdepartementet).

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden, senast i betänkande 2023/24:FiU26 Kommunala frågor. I betänkandet konstaterade utskottet att det pågår en utredning med uppdrag att föreslå en utvidgad ägar- och ledningsprövning, vissa vinstutdelningsförbud eller någon annan vinstutdelningsbegränsning och skärpta sanktioner. Utskottet noterade också att regeringen nyligen tillsatte en parlamentarisk kommitté med uppdrag att ta fram beslutsunderlag som gör det möjligt att stegvis och långsiktigt införa ett helt eller delvis statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården. Utskottet ville invänta dessa utredningars resultat innan eventuella ytterligare åtgärder övervägs och avstyrkte samtliga motionsyrkanden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att etableringsrätten i Sverige i vissa fall är begränsad för skattefinansierad verksamhet. Den är reglerad genom lagstiftning och prövningsprocesser för att säkerställa kvalitet, resursanvändning och allmänintresse. Privata aktörer kan delta men det kräver oftast avtal, tillstånd eller uppfyllelse av särskilda krav. Utskottet noterar också att det pågår en utredning med uppdrag att bl.a. föreslå en utvidgad ägar- och ledningsprövning, vissa vinstutdelningsförbud eller annan vinstutdelningsbegränsning och skärpta sanktioner samt att regeringen avser att lämna en proposition till riksdagen om uteslutningsgrunder i valfrihetssystem och rättsligt stöd för behandling av personuppgifter vid uppföljning av avtal. Utskottet konstaterar att det pågår ett omfattande arbete för att förbättra kommunernas och regionernas kontroll och uppföljning av privata utförare i syfte att motverka välfärdsbrottslighet, oseriösa aktörer och korruption. Mot den bakgrunden anser utskottet att det inte nu finns skäl att vidta ytterligare åtgärder och avstyrker därför samtliga här aktuella motionsyrkanden.

Riktade statsbidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om riktade statsbidrag med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 4 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:1921 av Ilona Szatmári Waldau m.fl. (V) yrkande 22 anfördes att riktade statsbidrag tränger undan prioriteringar och minskar kommunernas och regionernas möjligheter att styra sina verksamheter långsiktigt och strategiskt. Motionärerna vill därför att regeringen undersöker möjligheten att omvandla riktade statsbidrag till kommunsektorn till generella statsbidrag.

I motion 2024/25:937 av Niklas Karlsson och Åsa Eriksson (båda S) anfördes att den ökade omfattningen av riktade statsbidrag innebär att inriktningen och prioriteringarna inom kommunernas verksamheter i allt högre utsträckning styrs av de riktade statsbidragen snarare än av kommunernas egna behov och egna politiska avvägningar. För att stärka kommunernas framtida kapacitet att klara sina åtaganden, upprätthålla nationell likvärdighet i välfärdsuppdraget och stärka det kommunala självstyret finns det enligt motionärerna anledning för staten att i större utsträckning än i dag lämna generella statsbidrag. Motionärerna vill att regeringen tar fram en statsbidragsprincip, i enlighet med Kommunitredningens förslag, som ska ge vägledning vid överväganden om att skapa riktade statsbidrag samt vid utformningen och hanteringen av sådana bidrag.

I motion 2024/25:1473 av Larry Söder (KD) anfördes att många av statsbidragen till kommunerna och regionerna är inriktade på att höja kvaliteten i kommunerna och regionerna. Detta bedöms som problematiskt eftersom kommunerna och regionerna har beskattningsrätt och beslutandemandat över verksamheter. Motionären menar att staten inte bör störa det ansvaret och anser att en översyn bör göras av de riktade och generella statsbidragen.

Pågående arbete

Budgetpropositionen för 2025

Av budgetpropositionen för 2025 framgår att regeringens inriktning är att minska antalet riktade statsbidrag och kontinuerligt arbeta med att utveckla och förbättra styrningen genom riktade statsbidrag för att de ska vara effektiva och skapa största möjliga nytta. Det bedöms som viktigt att riktade statsbidrag når ut till kommuner, regioner och enskilda utförare på det sätt som regeringen avser. För att underlätta kommuners och regioners hantering av riktade

statsbidrag avser regeringen att inrätta en informationsportal om riktade statsbidrag, som skulle kunna ge kommuner och regioner bättre och mer likartade förutsättningar att hitta, bevaka och söka bidrag. En sådan portal skulle också kunna bidra till en bättre överblick för forskare, politiker, intresseorganisationer och medborgare.

Enklare att överblicka riktade statsbidrag

I juni 2023 gav regeringen Statskontoret i uppdrag att analysera förutsättningarna för att samla in information om aktuella riktade statsbidrag till kommuner och regioner i en digital informationsportal hos en statlig myndighet. I maj 2024 överlämnade Statskontoret rapporten Enklare att överblicka riktade statsbidrag – Statskontorets förslag till en samlad informationsportal (2024:9).

Statskontorets förslag har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet tillsammans med remissvaren.

Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn

I juli 2024 överlämnade den parlamentariskt sammansatta Utjämningskommittén sitt betänkande Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50). Kommittén hade i uppdrag att förutom att göra en bred översyn av det kommunalekonomiska utjämningsystemet se över vilka av dagens riktade statsbidrag som skulle kunna inordnas i det generella statsbidraget till kommunsektorn. I betänkandet lämnar utredningen förslag på principer för när statens användning av riktade statsbidrag kan anses vara berättigad i styrningen av kommunsektorn samt kriterier för hur de riktade statsbidragen ska vara utformade för att minska den problematik som de bedöms ge upphov till.

Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet tillsammans med remissvaren.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden, senast i betänkande 2023/24:FiU26 Kommunala frågor. Utskottet noterade att statens styrning av kommunsektorn fortsätter att öka och att det bedöms skapa problem för kommuner och regioner. Samtidigt noterade utskottet att regeringen arbetar kontinuerligt med att utveckla och förbättra statens styrning av kommuner och regioner för att ge dem bättre förutsättningar att klara sina åtaganden, vilket utskottet välkomnade. Utskottet noterade också den utredning som pågår och som bl.a. har i uppdrag att föreslå vilka riktade statsbidrag som skulle kunna inordnas i det generella statsbidraget. Utskottet ville avvakta utredningens resultat innan eventuella ytterligare åtgärder övervägs och avstyrkte därför samtliga motionsyrkanden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen arbetar för att minska antalet riktade statsbidrag och med att utveckla och förbättra styrningen genom riktade statsbidrag för att de ska vara effektiva och skapa största möjliga nytta. Utskottet noterar också att Utjämningskommittén nyligen lämnade sitt betänkande med bl.a. förslag på principer för när statens användning av riktade statsbidrag kan anses vara berättigad i styrningen av kommunsektorn samt kriterier för hur de riktade statsbidragen ska vara utformade för att minska den problematik som de bedöms ge upphov till. Utskottet vill invänta beredningen av betänkandet innan eventuella åtgärder vidtas och avstyrker därför samtliga här aktuella motionsyrkanden.

Kommunala tillsynsavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kommunala tillsynsavgifter med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 5 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:1458 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6 anförs att det är märkligt att företag i varierande grad betalar för kontroller som aldrig äger rum, att företag utan anmärkning får betala lika mycket för tillsynen som företag med bristande rapportering och underlag samt att man ofta får betala i förskott. Motionärerna vill därför att införande av lagkrav om efterhandsdebitering av tillsynsavgifter utreds. Ett motsvarande yrkande lämnas också i kommittémotion 2024/25:1469 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 9.

I motion 2024/25:2371 av Malin Höglund och Crister Carlsson (båda M) anförs att det är orimligt att en lanthandel eller obemannad butik betalar samma avgift för exempelvis tillsyn som större handlare. Motionärerna anser därför att regeringen bör undersöka möjligheten att differentiera tillsynsavgifter så att inte servicenäringsen på landsbygden och obemannade butiker missgynnas.

I motion 2024/25:2824 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2 anförs att många kommuner och tillsynsmyndigheter tar ut generella belopp för tillsyn oavsett om en kontroll har utförts eller inte. Motionären anser att det inte är rimligt och att regeringen därför bör överväga möjligheten att införa efterhandsdebitering av tillsynsavgifter som huvudregel och att öka möjligheten till egenkontroll för företag.

Bakgrund

Kommunala tillsynsuppgifter

Enligt uppgifter från Sveriges Kommuner och Regioner utövar kommunerna tillsyn över ett flertal samhällsområden, t.ex. livsmedel, miljöskydd och räddningstjänst. De kommunala tillsynsuppgifterna följer av lagstiftning inom dessa olika områden. Kommunerna kan vanligtvis själva bestämma nivån på tillsynsavgifterna utifrån vad kommunallagen reglerar. Enligt 2 kap. 6 § kommunallagen får inte avgiftsintäkterna vara högre än vad som svarar mot kommunens kostnader för den tjänst som tillhandahålls (självcostnadsprincipen). Kommunen måste även beakta den s.k. likställighetsprincipen, dvs. att medlemmarna i kommunen ska behandlas lika om det inte finns sakliga skäl för något annat (2 kap. 3 §).

Pågående arbete

En översyn av kontrollorganisationen och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företagen

I december 2023 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare för att se över kontroll, avgifter och finansiering i livsmedelskedjan (dir. 2023:170). Regeringen konstaterar att företag i livsmedelskedjan ofta upplever bristande likvärdighet och effektivitet i kontrollen som ett hinder för tillväxt. Som exempel nämner regeringen sitt arbete med att uppdatera livsmedelsstrategin, där många företag och näringslivsorganisationer framförde önskemål om en mer likvärdig kontroll och sänkta kostnader för kontroll. Den särskilda utredaren ska därför se över hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i livsmedelskedjan organiseras och finansieras inom områdena livsmedel, foder och animaliska biprodukter. Utredaren ska bl.a. ta ställning till om systemet med årlig avgift för kontroller av regelverket om foder och animaliska biprodukter bör ersättas med en efterhandsdebitering av avgiften. Syftet med utredningen är att stärka konkurrenskraften i livsmedelskedjan och skapa en mer effektiv kontrollstruktur som säkerställer likvärdiga konkurrensvillkor och förenklar för de företag som är verksamma inom områdena livsmedel, foder och animaliska biprodukter. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2025.

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 redogör regeringen för en rapport från Livsmedelsverket om effekterna av insatser för att öka likvärdigheten i kontrollen från december 2022. I rapporten konstaterar verket att flera utvecklingsåtgärder gett resultat men att de största resultaten för likvärdighet förväntas komma när efterhandsdebiteringen av livsmedelskontrollavgifterna tillämpas fullt ut under 2024. Livsmedelsverket konstaterar också att det största hindret mot ökad likvärdighet i livsmedelskontrollen är det faktum att

det finns nästan 250 kommunala självständiga kontrollmyndigheter i ledet efter primärproduktionen och att många av dessa har färre än en årsarbetskraft som arbetar med livsmedelskontroll. Regeringen framhåller också att Livsmedelsverket har vidtagit en rad åtgärder i syfte att öka likvärdigheten i livsmedelskontrollen i hela landet. En ny riskklassningsmodell har införts som förväntas leda till att kontrollerna blir mer riskbaserade och likriktade. Livsmedelsverket har även publicerat en handbok som erbjuder stöd för kontrollmyndigheter i deras hantering av livsmedelskontrollen vid kris och höjd beredskap. En e-utbildning baserad på handboken har också tagits fram under året.

Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen har tagit fram en gemensam arbetsprocess för framtagande av operativa mål i den fleråriga nationella kontrollplanen, vilket väntas leda till ökad likvärdighet. Utöver detta har utbildningar och konferenser hållits för att samordna kontrollen i landet och öka likvärdigheten.

Efterhandsdebitering av kontrollavgifter

Den 1 januari 2022 införde Livsmedelsverket ett nytt avgiftssystem för de livsmedelsföretag som verket kontrollerar. Till skillnad från hur det var tidigare debiteras avgifter fr.o.m. den 1 januari 2022 efter det att en kontroll har utförts. I ett remissyttrande från januari 2022 är Livsmedelsverkets bedömning att efterhandsdebitering inom livsmedelskontrollen kommer att ha införts hos alla berörda kontrollmyndigheter fr.o.m. 2024 (dnr 2021/04614). Förändringen av avgiftssystemet bygger på ett förslag från regeringen om att anpassa svensk lagstiftning till en EU-förordning om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i livsmedelskedjan (prop. 2020/21:43). I propositionen bedömer regeringen att det inte längre bör tas ut en årlig avgift för den ordinarie livsmedelskontrollen. En avgift bör i stället debiteras den enskilde efter utförd kontroll. Sådan efterhandsdebitering bör enligt regeringen vara obligatorisk för alla kontrollmyndigheter och börja tillämpas tidigast den 1 januari 2022. Propositionen behandlades av miljö- och jordbruksutskottet i betänkande 2020/21:MJU6, och riksdagen fattade beslut i ärendet den 25 februari 2021 (rskr. 2020/21:198). Utskottet ställde sig bakom regeringens förslag, och riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden, senast i betänkande 2023/24:FiU26 Kommunala frågor. I betänkandet noterade utskottet att regeringen nyligen tillsatt en utredning som ska göra en översyn av kontrollorganisationen och finansieringen av kontroller i livsmedelskedjan för att stärka konkurrenskraften och skapa en mer effektiv kontrollstruktur som säkerställer likvärdiga konkurrensvillkor och förenklar för företagen. Utskottet ville invänta utredningens resultat innan eventuella ytterligare åtgärder övervägs och avstyrkte därför samtliga motionsyrkanden.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare anfört pågår en utredning som har i uppdrag att göra en översyn av kontrollorganisationen och finansieringen av kontroller i livsmedelskedjan för att stärka konkurrenskraften och skapa en mer effektiv kontrollstruktur som säkerställer likvärdiga konkurrensvillkor och förenklar för företagen. Utskottet vill invänta utredningens resultat innan eventuella ytterligare åtgärder övervägs och avstyrker därför samtliga här aktuella motionsyrkanden.

Välfärdens långsiktiga finansiering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om välfärdens långsiktiga finansiering med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 6 (S, MP) och 7 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 5 och 11 anförs att staten måste ge bättre förutsättningar för kommuner och regioner att klara välfärden, även i tider av kris eller djupa lågkonjunkturer, samt behovet av att stötta snabbväxande kommuner och se till att framtidens jobb hamnar i Sverige. Motionärerna anser därför att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på en garantimodell så att välfärdens finansiering är tryggad inför kommande kriser och med ett tillväxtpaket för snabbväxande kommuner vid nyindustrialisering.

I kommittémotion 2024/25:3069 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 2 och 3 anförs att den svenska välfärden är hotad och att regeringens otillräckliga statsbidrag till kommuner och regioner riskerar att försämma skola, vård och omsorg. Motionärerna vill se en stark välfärd som ett fundament för ett jämställt samhälle och att det införs en ny princip om att indexera de generella statsbidragen.

I kommittémotion 2024/25:1921 av Ilona Szatmári Waldau m.fl. (V) yrkande 21 anförs att verksamheterna inom välfärden i kommunerna ständigt måste anpassas till det rådande kostnadsläget i stället för till medborgarnas behov. Motionärerna vill därför att de generella statsbidragen indexerar utifrån förändrade priser och löner i kommunsektorn samt till demografiska förändringar.

I motion 2024/25:350 av Ida Ekeröth Clausson (S) anförs att det finns ett antal kommuner som står inför stora förändringar till följd av den gröna omställningen, samtidigt som kommunerna kämpar med att få ihop sin ekonomi. För att fler kommuner inte ska tveka att fortsätta arbeta för en grön

omställning vill motionären att regeringen ska arbeta för att staten ska dela på riskerna med kommunerna.

I motion 2024/25:2202 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 anförs att staten behöver ta ett s.k. kommunkliv för att kommuner ska kunna göra en samhällsomställning, som bedöms vara en förutsättning för klimatomställningen, utan att det samtidigt urholkar välfärden lokalt. Motionärerna anser därför att regeringen bör införa gröna krediter till kommunerna och samtidigt överväga att genomföra ett kommunkliv i likhet med industri- och klimatklivet för att säkerställa att kommunerna inte blir en flaskhals i den gröna omställningen.

I motion 2024/25:2514 av Mathias Tegnér m.fl. (S) yrkande 2 anförs behovet av betydande tillkommande satsningar från staten för att välfärden ska utvecklas på det sätt som medborgarna förväntar sig och som bygger vårt samhälle starkare. Motionärerna vill därför att regeringen stärker statens medfinansiering av välfärden och återtar kontrollen över välfärden, bl.a. genom att indexera statsbidragen.

I motion 2024/25:2691 av Jessica Rodén och Petter Löberg (båda S) yrkande 1 anförs att stora delar av det s.k. reformutrymmet i statens finanser har skapats genom att välfärdens kostnader inte har räknats upp när det gäller inflation och lönekostnader. Denna ständigt pågående ”effektivisering” menar motionärerna har gröpt ur välfärdens verksamheter. För att undvika en urholkning av den statliga delfinansieringen av kommunala och regionala välfärdsåtaganden vill motionärerna att regeringen verkar för att statsbidrag till kommunerna och regionerna indexeras.

Bakgrund

Svensk finanspolitik 2024

I ”Svensk finanspolitik – Finanspolitiska rådets rapport 2024” redovisar rådet sin syn på indexering av statsbidrag. Enligt rådet är frågan om indexering kopplad till både kommunsektorns varaktiga finansiering och till variationer över konjunkturcykeln. Huvudargumentet för att indexera statsbidragen för kommunsektorns varaktiga finansiering är att det skulle ge ett ökat stöd till kommunsektorn. Rådets beräkningar visar på att statsbidragen har ökat ungefär i samma takt som de skulle ha gjort om de indexerats med priser, löner och demografi de senaste 15–20 åren. Rådet anser att det inte är realistiskt att tänka sig ett system där indexering helt ersätter de årliga besluten om statsbidrag. Däremot anser rådet att en indexering skulle kunna höja startpunkten på diskussionerna om statsbidrag. Rådet framhåller att överväganden om statsbidragen är en del av prioriteringarna i en samlad budgetprocess som tillåter regeringen att väga statsbidragen mot andra åtgärder och inför varje budget bedöma hur stora bidrag som är lämpliga. Samtidigt anser rådet att kommunernas planeringsförutsättningar och tydligheten kring statsbidragen behöver förbättras. Rådet anser att det borde vara möjligt att lämna tidigare besked om statsbidragen.

Pågående arbete

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 anför regeringen att kommunsektorns ekonomiska förutsättningar i hög grad påverkas av skatteunderlagets utveckling, som i sin tur påverkas av hur mycket människor arbetar. Regeringen menar därför att den politik som förs för en återupprättad arbetslinje och ett förbättrat näringslivsklimat har stor betydelse för kommunsektorns ekonomiska förutsättningar. För 2023 och 2024 föreslog regeringen permanenta höjningar av nivån på de generella statsbidragen och den anser att detta har skapat goda planeringsförutsättningar för kommunerna och regionerna.

Regeringen avser också att fortsätta arbeta med att främja försöksverksamhet i kommunsektorn som kan leda till ökad effektivitet.

Vidare konstateras att regionernas ekonomi har försämrats de senaste åren och regeringen ser ett behov av att stödja regionerna i vidtagandet av åtgärder för att hantera strukturella förändringar, stärka effektiviteten och förbättra situationen inom hälso- och sjukvården. Regeringen avser därför att inrätta en tillfällig effektivitetsdelegation och en särskild granskningsfunktion med uppdrag att utvärdera och granska regionernas ekonomiska situation. Utskottet behandlade budgetpropositionen för 2025 utgiftsområde 25 i betänkande 2024/25:FiU3. Utskottet ställde sig bakom regeringens förslag och riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2024/25:121).

Strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i norra Sverige

I juni 2024 beslutade regeringen om en samlad strategi för att stärka utvecklingen i norra Sverige – Strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län (KN2024/01434). Regeringens bedömning är att nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen måste gå i takt och att kommunernas kapacitet att hantera utvecklingen är viktig. De kommuner i norra Sverige som har stora företagsetableringar och företagsexpansioner tar i dag betydande risker för att möjliggöra hela Sveriges klimatomställning. Det bedöms som viktigt att den statliga styrningen inte skapar hinder för, utan stöder, kommunernas anpassning till nya förutsättningar, effektivisering och användning av nya arbetssätt. Den statliga styrningen behöver vidare ge kommuner goda planeringsförutsättningar, främja långsiktighet och skapa utrymme för lokal anpassning. Mot den bakgrunden avser regeringen att undersöka hur staten kan underlätta för kommuner att växa och bidra till regional utveckling. Det kan t.ex. handla om hur den statliga garantimodellen kan användas för att stötta samhällsutvecklande insatser för kommuner som har stora företagsetableringar eller företagsexpansioner. Regeringen avser också att undersöka hur försöksverksamhet i offentlig sektor bl.a. kan bidra till

samhällsomvandlingen i norra Sverige, framför allt när det gäller enklare regler för bostadsbyggande.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden, senast i betänkande 2023/24:FiU26 Kommunala frågor. I betänkandet konstaterade utskottet att det pågår ett omfattande arbete när det gäller kommunsektorns finanser. Vidare noterade utskottet att förslag om en garantimodell och om att ge en statlig myndighet i uppdrag att följa sektorns ekonomi och lämna vägledning och stöd till kommuner och regioner bereds inom Regeringskansliet. Utskottet ville inte föregripa den beredningen utan avvakta dess resultat innan eventuella ytterligare åtgärder övervägs och avstyrkte därför samtliga motionsyrkanden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar det arbete som regeringen bedriver för att få fler i arbete och för att förbättra näringslivets klimat som bedöms ha en stor betydelse för kommunsektorns ekonomiska förutsättningar. Utskottet noterar också det arbete som pågår för att öka effektiviteten inom kommunsektorn samt den strategi som regeringen nyligen beslutat om när det gäller nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen och vikten av att kommunerna kan hantera den utvecklingen. Mot den bakgrunden anser utskottet att det inte nu finns skäl att vidta ytterligare åtgärder och avstyrker därför samtliga här aktuella motionsyrkanden.

Kunskapsspridning inom kommunsektorn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kunskapsspridning inom kommunsektorn med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 8 (S).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 6 och 7 anförs att många kommuner har svårigheter med att finna personal med rätt kompetens och utmaningar med att hantera de specialkompetenser som varje kommun behöver för att klara sina åtaganden. Motionärerna anser därför att regeringen bör införa en modell med ett kompetenscentrum som kan erbjuda mindre kommuner möjlighet att avropa specialkompetens och ge goda exempel från andra kommuner samt att ytterligare medel bör avsättas för

kompetensutveckling för att säkra kompetensförsörjningen inom välfärdsområdet.

I motion 2024/25:2752 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) anføres att kommuner och regioner många gånger står inför likvärdiga situationer att hantera och liknande frågeställningar att lösa. Motionären vill därför att regeringen undersöker möjligheten att bygga en nationell bank av förebilder och framgångsprojekt för att förenkla möjligheten att utbyta erfarenheter av funktionella lösningar och kompetenshöjande insatser mellan kommuner och regioner.

Pågående arbete

Kommunens kvalitet i korthet

Sedan 2006 driver Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) det nationella projektet Kommunens kvalitet i korthet, som omfattar ca 180 kommuner. Inom projektet utmanar kommunerna sig själva genom att ta fram och jämföra resultat för att lära av varandra och utveckla verksamheterna. Det grundläggande syftet har sedan starten varit att ta fram ett kunskapsmaterial som stärker de förtroendevalda i att styra mot resultat och i dialogen med medborgarna. Inom ramen för projektet sprider SKR också kännedom om framgångsrika arbeten och erfarenheter som finns i kommunerna.

Rådet för främjande av kommunala analyser

Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) är en ideell förening med uppgift att stödja kommuner och regioner i arbetet med uppföljning, jämförelser och analys. Föreningen främjar jämförelser mellan kommuner och mellan regioner, ger analysstöd och utbildningar samt tillhandahåller statistik i databasen Kolada, som innehåller nyckeltal för kommuner och regioner och för de verksamheter de bedriver. RKA är ett samarbete mellan staten och SKR.

Försöksverksamhet i kommuner och regioner

I december 2023 överlämnade utredningen Försöksverksamhetskommittén sitt slutbetänkande Förändring genom försök – Försöksverksamhet i den kommunala sektorn (SOU 2023:94). Utredningen har haft i uppdrag att främja försöksverksamheter i kommuner och regioner för att öka kommunernas och regionernas kapacitet att hantera de samhällsutmaningar de står inför (dir. 2021:110). I slutbetänkandet lämnar utredningen bl.a. förslag om nya former för samverkan och användning av ny teknik för att öka kommunernas och regionernas kapacitet att hantera sina samhällsutmaningar. Utredningen anser bl.a. att en samordnad spridning av resultat från försök inom kommunsektorn skulle underlätta för kommuner och regioner att ta del av varandras resultat. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet tillsammans med remissvaren.

Steg mot stärkt kapacitet

I januari 2024 överlämnade Kommunperspektivutredningen sitt slutbetänkande *Steg mot stärkt kapacitet* (SOU 2024:6). Utredningen har haft i uppdrag att i dialog med kommuner undersöka intresset för frivilliga sammanläggningar, att redovisa skäl som kommunerna anför för eller emot att påbörja processer med sammanläggningar samt att bedöma förutsättningarna för att fortsätta arbetet med sammanläggningar och vid behov lämna förslag till statliga åtgärder (dir. 2023:46). Syftet var att långsiktigt stärka kommunernas kapacitet att hantera det kommunala uppdraget och därmed upprätthålla och utveckla en god kommunal service i hela landet. Av betänkandet framgår att det i dagsläget inte finns något intresse hos kommunerna för frivilliga sammanläggningar. Samtidigt görs bedömningen att intresset för sammanläggningar på vissa håll kan komma att ändras på sikt och att staten bör ha beredskap för ett sådant scenario. Kommunsammanläggning bedöms kunna vara ett sätt att långsiktigt stärka kommunernas kapacitet att hantera det kommunala uppdraget. Utredningen anser vidare att det finns skäl för staten att medverka till konstruktiva diskussioner med utgångspunkt från behovet av stärkt kapacitet. Utredningen bedömer också att kommunerna behöver intensifiera sitt arbete med att stärka sin kapacitet genom samverkan. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden, senast i betänkande 2023/24:FiU26 *Kommunala frågor*. I betänkandet konstaterade utskottet att samverkan mellan kommuner och regioner förekommer i olika omfattning och form. Utskottet noterade också att Försöksverksamhetskommittén och Kommunperspektivutredningen i sina respektive nyligen överlämnade betänkanden lämnar förslag om nya former för samverkan och användning av ny teknik för att öka kommunernas och regionernas kapacitet att hantera sina samhällsutmaningar samt bedömer att kommunerna behöver intensifiera sitt arbete för stärkt kapacitet genom samverkan. Utskottet ville avvakta beredningen av utredningarna innan eventuella ytterligare åtgärder vidtogs och avstyrkte motionsyrkandena.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar det arbete som pågår inom kommunsektorn med att jämföra resultat för att lära av varandra och utveckla verksamheterna. Utskottet noterar också att regeringen för närvarande bereder förslag om försöksverksamheter i kommuner och regioner och om att stärka kommunernas kapacitet att hantera det kommunala uppdraget och därmed upprätthålla och utveckla en god kommunal service i hela landet. Utskottet vill invänta beredningarna av dessa förslag innan eventuella ytterligare åtgärder övervägs och avstyrker därför de här aktuella motionsyrkandena.

Kommunal redovisning av skattemedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om kommunal redovisning av skattemedel med hänvisning till befintliga rekommendationer på området.

Motionen

I motion 2024/25:2835 av Sten Bergheden (M) anförts vikten av att skattepengar används på ett så bra sätt som möjligt och att skattebetalarna på ett enkelt sätt kan få reda på hur utgifterna inom kommunerna har fördelats på den lagstadgade verksamheten respektive den frivilliga verksamheten. Motionären anser därför att regeringen bör undersöka möjligheten att ställa krav på kommunerna att redovisa tydligare i årsredovisningen hur utgifterna har fördelats mellan den lagstadgade verksamheten och den frivilliga verksamheten inom kommunen.

Bakgrund

Lagen om kommunal bokföring och redovisning

Enligt lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning ska årsredovisningen innehålla en driftsredovisning och en investeringsredovisning. Av de rekommendationer som Rådet för kommunal redovisning (RKR-R14) lämnar till kommunerna framgår att driftsredovisningen ska utformas så att utfallen kan stämmas av mot fullmäktiges budget. Redovisningen bör vidare upprättas så att den dels tillgodoser fullmäktiges behov av uppföljning och ansvarsprövning av styrelser och nämnder, dels tillgodoser externa intressenters behov av information om hur resurserna fördelas och förbrukas av verksamheterna.

En ändamålsenlig kommunal bokföring och redovisning

Under våren 2018 behandlade utskottet regeringens proposition 2017/18:149 En ändamålsenlig kommunal bokföring och redovisning. I propositionen lämnades förslag om en ny lag om kommunal bokföring och redovisning för att skapa en tydligare ram för redovisningen och en bättre struktur för de som ska tillämpa lagen. Bland annat föreslogs att drifts- och investeringsredovisningen skulle utgöra självständiga delar i årsredovisningen i stället för att som tidigare ingå i förvaltningsberättelsen. Utskottet ställde sig bakom regeringens förslag, och riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (bet. 2017/18:FiU42, rskr. 2017/18:285). Den nya lagen och lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2019.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden, senast i betänkande 2023/24:FiU26 Kommunala frågor. Utskottet framhöll de rekommendationer som Rådet för kommunal redovisning lämnar till kommunerna om att redovisningen ska upprättas så att den tillgodoser dels fullmäktiges behov av uppföljning och ansvarsprövning av styrelser och nämnder, dels externa intressenters behov av information om hur verksamheterna fördelar och förbrukar resurserna. Mot den bakgrunden ansåg utskottet att det inte då fanns skäl att överväga ytterligare åtgärder och avstyrkte motionsyrkandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill liksom tidigare framhålla de rekommendationer som Rådet för kommunal redovisning lämnar till kommunerna om att redovisningen ska upprättas så att den tillgodoser dels fullmäktiges behov av uppföljning och ansvarsprövning av styrelser och nämnder, dels externa intressenters behov av information om hur verksamheterna fördelar och förbrukar resurserna. Mot den bakgrunden anser utskottet att det inte finns skäl att överväga ytterligare åtgärder och avstyrker därför det aktuella motionsyrkandet.

Idéburna aktörer inom välfärdens områden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om idéburna aktörer inom välfärdens områden med hänvisning till befintlig lagstiftning och pågående arbete.

Jämför reservation 9 (S, MP) och 10 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 anförs att regeringen behöver fortsätta arbetet med att främja utvecklingen av idéburen välfärd. Ett motsvarande yrkande finns även i kommittémotion 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 40.

I kommittémotion 2024/25:1921 av Ilona Szatmári Waldau m.fl. (V) yrkande 23 anförs att de idéburna aktörerna inom välfärden ska värnas. Motionärerna är kritiska till lagen om valfrihet och vill att lagen ändras så att det framgår att de grundläggande principer som följer av EUF-fördraget inte gäller för valfrihetssystem som saknar ett gränsöverskridande intresse.

I motion 2024/25:2478 av Markus Kallifatides m.fl. (S) yrkande 2 anförs att den svenska välfärden har tappat greppet om sitt jämlikhetsskapande uppdrag. Motionärerna vill därför att regeringen ska arbeta för att öka andelen idéburen drift inom välfärdens områden.

Bakgrund

Idéburen välfärd

I mars 2022 lämnade regeringen proposition 2021/22:135 Idéburen välfärd till riksdagen. I propositionen lämnar regeringen förslag om att bl.a. införa en bestämmelse i lagen (2008:962) om valfrihetssystem som gör det möjligt för upphandlande myndigheter att reservera rätten att få delta i ett valfrihetssystem till idéburna organisationer. Skälet är att öka möjligheterna för idéburna organisationer att tillhandahålla offentligt finansierade välfärdstjänster. Förslagen i propositionen bygger på de förslag som lämnades av Utredningen om idéburna aktörer i välfärden i betänkandet Idéburen välfärd (SOU 2019:56). Utredningen föreslog bl.a. att upphandlande myndigheter skulle få göra undantag från EUF-fördragets principer i valfrihetssystem som saknar ett bestämt gränsöverskridande intresse. Regeringen ansåg till skillnad från utredningen att det inte fanns skäl att i lagen göra ett sådant undantag. Regeringen instämde i det som bl.a. Konkurrensverket framfört om att ett generellt undantag från de EU-rättsliga principerna om bl.a. likabehandling och icke-diskriminering riskerar att skapa ett utrymme för godtycke vid tilldelning och uppföljning av kontrakt, vilket skulle medföra risker för bl.a. korruption. Syftet med den föreslagna ändringen är enligt utredningen att göra det möjligt för upphandlande myndigheter att i högre grad beakta idéburna organisationers särart. Det kan enligt regeringens mening dock inte utgöra skäl för ett generellt undantag från principerna, även om ett sådant utrymme finns när det gäller valfrihetssystem som saknar ett gränsöverskridande intresse. Regeringen framhåller också att förvaltningslagens bestämmelser om t.ex. handläggning och jävsbestämmelser inte gäller för ärenden enligt LOV (1 kap. 3 § LOV). Ett undantag skulle därför innebära en risk för att grundläggande rättssäkerhetskrav inte kan upprätthållas vid handläggningen av valfrihetssystem. Ett undantag från de aktuella unionsrättsliga principerna bör därför enligt regeringen inte införas.

Propositionen behandlades av finansutskottet i betänkande 2021/22:FiU28 Idéburen välfärd. Utskottet ställde sig delvis bakom regeringens förslag. När det gäller lagförslaget om att upphandlande myndigheter ska ges möjlighet att reservera rätten att delta i ett valfrihetssystem till idéburna organisationer ansåg utskottet att det riskerade att leda till att regioner exkluderar redan etablerade och väl fungerande vårdvalsalternativ. Utskottet föreslog därför att primärvården skulle undantas i den föreslagna ändringen i lagen om valfrihetssystem. I övrigt ställde sig utskottet bakom regeringens förslag om att införa en ny lag om registrering av idéburna organisationer och om ändringar i lagen om offentlig upphandling. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag och lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2023 (rskr. 2021/22:349).

Pågående arbete

Upphandlingsmyndigheten

I december 2022 beslutade regeringen, i regleringsbrevet till Upphandlingsmyndigheten, om flera uppdrag för att se hur myndigheten kan underlätta för företag som deltar i offentlig upphandling. Upphandlingsmyndigheten ska följa upp och analysera i vilken utsträckning små företag och idéburna aktörer deltar i offentlig upphandling. Myndigheten ska vid behov lämna förslag på ytterligare åtgärder för att underlätta för dessa att delta i offentlig upphandling. Uppdraget delredovisades i mars 2024 och ska slutredovisas senast den 31 mars 2025.

Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället

Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället (NOD) är en struktur för samverkan som startades av regeringen och civilsamhället i februari 2018. Syftet med NOD är att underlätta samverkan mellan offentliga aktörer och civilsamhället och tillhandahålla metoder för att främja dialog. NOD spänner över alla sakpolitiska områden och arbetar i praktiken med att skapa och hålla möten, samråd och dialoger. NOD består av en styrgrupp och ett kansli och de organisationer som valt att ansluta sig till strukturen. I dagsläget är 924 organisationer med sina respektive medlemsföreningar anslutna.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden, senast i betänkande 2023/24:FiU26 Kommunala frågor. I betänkandet konstaterade utskottet att riksdagen nyligen beslutat om lagändringar för att öka möjligheterna för idéburna organisationer att tillhandahålla offentligt finansierade välfärdstjänster, vilket innebär att kommuner, regioner och statliga myndigheter i större utsträckning än tidigare kommer att kunna dra nytta av de idéburna organisationernas kompetens, erfarenhet och andra resurser. Utskottet noterade också att det pågår ett arbete för att bl.a. underlätta för små företag och idéburna aktörer att delta i offentlig upphandling samt för att underlätta samverkan mellan offentliga aktörer och civilsamhället och tillhandahålla metoder för att främja dialog. Mot den bakgrunden ansåg utskottet att det inte fanns skäl att vidta ytterligare åtgärder och avstyrkte det aktuella motionsyrkandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar liksom tidigare att riksdagen nyligen beslutat om lagändringar för att öka möjligheterna för idéburna organisationer att tillhandahålla offentligt finansierade välfärdstjänster. Utskottet noterar också

att det pågår arbete för att vid behov lämna förslag på ytterligare åtgärder för att underlätta för idéburna aktörer att delta i offentlig upphandling. Utskottet anser inte att det finns skäl att i lagen göra ett undantag från principerna i EUF-fördraget för valfrihetssystem som saknar gränsöverskridande intresse. Ett generellt undantag från de EU-rättsliga principerna om bl.a. likabehandling och icke-diskriminering riskerar att skapa ett godtycke vid tilldelning och uppföljning av kontrakt, vilket skulle medföra risker för bl.a. korruption. Mot den bakgrunden avstyrker utskottet samtliga här aktuella motionsyrkanden.

Stopplag för nyetablering av företag inom välfärdens verksamheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 11 (V).

Motionen

I kommittémotion 2024/25:1904 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 1 anförs att omfattande privatiseringar inom välfärden inneburit en ineffektiv och ojämlig resursfördelning och gjort välfärden mer sårbar och till en måltavla för oseriösa företagare och ekonomisk brottlighet. Motionärerna vill därför att regeringen tar initiativ till en treårig stopplag för nyetablering av företag inom sektorerna vård, skola och omsorg.

Pågående arbete

En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter

I augusti 2023 lämnade Leverantörskontrollutredningen sitt betänkande En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter (SOU 2023:43). Betänkandet innehåller bl.a. förslag om att det ska införas en funktion för samordnad registerkontroll hos Bolagsverket som ska göra det enklare att kontrollera och utesluta olämpliga och oseriösa leverantörer från offentliga upphandlingar. Utredningen lämnar också förslag om att bestämmelsen om uteslutning av sökande i lagen om valfrihetssystem ska ändras till att bli mer lik bestämmelser i upphandlingslagen. Exempelvis kommer samma brott som kan vara uteslutningsgrundande i upphandlingslagarna att vara så också i lagen om valfrihetssystem. Regeringen avser att i september 2025 lämna en proposition till riksdagen om uteslutningsgrunder i valfrihetssystem och rättsligt stöd för behandling av personuppgifter vid uppföljning av avtal.

Uppdrag till Statskontoret

I juli 2024 gav regeringen Statskontoret i uppdrag att föreslå åtgärder för att förbättra kommuners och regioners kontroll och uppföljning av privata utförare i syfte att motverka välfärdsbrottslighet, oseriösa aktörer och korruption.

I uppdraget ingår att

- analysera och beskriva hur kommunallagens (2017:725) bestämmelser om kontroll och uppföljning av privata utförare tillämpas
- särskilt analysera ansvarsfördelningen mellan fullmäktige, styrelse och nämnder avseende kontroll och uppföljning
- föreslå ändringar i kommunallagen i syfte att skärpa och förbättra kommuners och regioners kontroll och uppföljning av privata utförare för att säkerställa att skattemedel inte går till kriminella eller oseriösa aktörer
- vid behov föreslå andra åtgärder, exempelvis identifiera behov av ändringar i annan lagstiftning, för att förbättra kommuners och regioners kontroll och uppföljning av privata utförare för att säkerställa att skattemedel inte går till kriminella eller oseriösa aktörer.

Senast den 4 april 2025 ska Statskontoret lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Finansdepartementet).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar det arbete som pågår för att kontrollera och utesluta olämpliga och oseriösa leverantörer från offentliga upphandlingar. Utskottet vill invänta resultatet av det arbetet innan ytterligare åtgärder övervägs och avstyrker därför det aktuella motionsyrkandet.

Reservationer

1. **Det kommunalekonomiska utjämningsystemet, punkt 1 (S, V)**

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Björn Wiechel (S), Eva Lindh (S), Peder Björk (S) och Ilona Szatmári Waldau (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 12 och avslår motionerna

2024/25:721 av Hanna Westerén (S),

2024/25:747 av Kristoffer Lindberg (S),

2024/25:987 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 1,

2024/25:1475 av Christian Carlsson (KD),

2024/25:2178 av Lars Isacson m.fl. (S),

2024/25:2543 av Boriana Åberg (M),

2024/25:2691 av Jessica Rodén och Petter Löberg (båda S) yrkande 2,

2024/25:2955 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 2 och 3 samt

2024/25:3151 av Josefin Malmqvist (M) yrkandena 1–4.

Ställningstagande

Under den förra mandatperioden beslutade riksdagen om en ny kostnadsutjämning som har lett till att större hänsyn tas till gles bebyggelse och socioekonomiska faktorer. Skillnaderna mellan kommunerna är dock alltjämt för stora. Tuffast är det för de minsta kommunerna i glesbygd och för dem som har lägre skattekraft. Regeringen bör därför arbeta för ett mer utjämnande utjämningsystem baserat på Utjämningskommitténs förslag för att skapa en mer likvärdig service och välfärd i hela landet.

2. Det kommunalekonomiska utjämningsystemet, punkt 1 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2955 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 2 och 3 samt avslår motionerna

2024/25:721 av Hanna Westerén (S),

2024/25:747 av Kristoffer Lindberg (S),

2024/25:987 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 1,

2024/25:1475 av Christian Carlsson (KD),

2024/25:2178 av Lars Isacson m.fl. (S),

2024/25:2543 av Boriana Åberg (M),

2024/25:2691 av Jessica Rodén och Petter Löberg (båda S) yrkande 2,

2024/25:3151 av Josefin Malmqvist (M) yrkandena 1–4 och

2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 12.

Ställningstagande

Det råder stora ekonomiska skillnader i Sverige i dag. Skillnader som kanske tydligast märks på den kommunala inkomstkatten. Dessa ekonomiska ojämlikheter mellan land och stad är ett samhällsproblem som måste tas på allvar. Regeringen bör därför arbeta med målsättningen att minska dessa orättvisa skillnader i skattenivåer som uppstått till följd av skattesystemets utformning och brister i utjämningsystemet. En parlamentarisk utredning bör tillsättas under nuvarande mandatperiod för en bred skattereform. Vidare bör den statliga skatteutjämnningen utformas så att systemet garanterar en grundläggande servicenivå i hela landet och skapar incitament för företagande och tillväxt. Dessutom behöver gleshet och öars förutsättningar i högre grad beaktas inom ramen för utjämningsystemet.

3. Aktörer och vinster inom välfärdens verksamheter, punkt 2 (S, V, MP)

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Björn Wiechel (S), Eva Lindh (S), Janine Alm Ericson (MP), Peder Björk (S) och Ilona Szatmári Waldau (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
 2024/25:869 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkande 1,
 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 2 och
 2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3 och
 avslår motionerna
 2024/25:1670 av Adrian Magnusson m.fl. (S),
 2024/25:1683 av Johanna Haraldsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 3,
 2024/25:2458 av Niklas Karlsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,
 2024/25:2478 av Markus Kallifatides m.fl. (S) yrkandena 1, 3 och 4 samt
 2024/25:2514 av Mathias Tegnér m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

Resurser som är avsatta till välfärden ska användas till att förbättra skolresultaten och för att ge äldre och sjuka en trygg vård och omsorg. Resurserna ska inte gå till stora vinstuttag. Regeringen bör därför avveckla möjligheten att ta ut vinst ur välfärdens verksamheter och utveckla icke vinstdrivande alternativ till de marknads- och valmodeller som införts inom den offentliga sektorn. Regeringen bör vidare förstärka tillsynen och genomföra nationella insatser för en ökad likvärdighet och personalförsörjning och för att säkerställa principen om vård och omsorg efter behov.

4. Riktade statsbidrag, punkt 3 (V)

av Ilona Szatmári Waldau (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1921 av Ilona Szatmári Waldau m.fl. (V) yrkande 22 och avslår motionerna

2024/25:937 av Niklas Karlsson och Åsa Eriksson (båda S) och

2024/25:1473 av Larry Söder (KD).

Ställningstagande

Riktade statsbidrag tränger undan prioriteringar och minskar kommunernas och regionernas möjligheter att styra sina verksamheter långsiktigt och strategiskt. Regeringen bör därför i större utsträckning än i dag undersöka möjligheten att omvandla riktade statsbidrag till kommunsektorn till generella statsbidrag.

5. Kommunala tillsynsavgifter, punkt 4 (SD)

av Oscar Sjöstedt (SD), Dennis Dioukarev (SD), Charlotte Quensel (SD) och David Perez (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1458 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6 och

2024/25:1469 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 9 och

avslår motionerna

2024/25:2371 av Malin Höglund och Crister Carlsson (båda M) och

2024/25:2824 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Företagare som bedriver verksamhet som lyder under lagstiftning om tillsyn finner det märkligt att betala för kontroller som aldrig äger rum, att betala lika mycket för tillsyn som företag med bristande rapportering och underlag samt att ofta behöva betala i förskott. Regeringen bör därför undersöka möjligheten att införa lagkrav på efterhandsbetalning av tillsynsavgifter för en mer förutsägbar kostnad för företagare och för en ökad tydlighet kring hur avgifterna bestäms och vad de avser.

6. Vårldens långsiktiga finansiering, punkt 5 (S, MP)

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Björn Wiechel (S), Eva Lindh (S), Janine Alm Ericson (MP) och Peder Björk (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2024/25:3069 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 2 och 3 samt
2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 5 och 11 samt
avslår motionerna
2024/25:350 av Ida Ekeröth Clausson (S),
2024/25:1921 av Ilona Szatmári Waldau m.fl. (V) yrkande 21,
2024/25:2202 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,
2024/25:2514 av Mathias Tegnér m.fl. (S) yrkande 2 och
2024/25:2691 av Jessica Rodén och Petter Löberg (båda S) yrkande 1.

Ställningstagande

Den svenska välfärdsmodellen är central för att säkerställa jämställdhet, trygghet och jämlikhet i samhället. Otillräckliga statsbidrag till kommuner och regioner riskerar att försämra skolor, vård och omsorg. För att bygga ett sammanhållet Sverige krävs en stark välfärd som är till för alla. Staten måste ta sitt ansvar för finansieringen av välfärden, varför regeringen bör inflationsskydda de generella statsbidragen och därmed ge kommuner och regioner tryggare och bättre planeringsförutsättningar.

Staten måste också ge bättre förutsättningar för kommuner och regioner att klara välfärden i tider av kris eller djupa lågkonjunkturer. Regeringen bör därför även återkomma med förslag på en garantimodell så att välfärdens finansiering är tryggad inför kommande kriser. För att också stötta snabbväxande kommuner och se till att framtidens jobb hamnar i Sverige bör regeringen också ta fram ett tillväxtpaket för snabbväxande kommuner vid nyindustrialisering.

7. Vårldens långsiktiga finansiering, punkt 5 (V)

av Ilona Szatmári Waldau (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1921 av Ilona Szatmári Waldau m.fl. (V) yrkande 21 och avslår motionerna

2024/25:350 av Ida Ekeröth Clausson (S),

2024/25:2202 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2514 av Mathias Tegnér m.fl. (S) yrkande 2,

2024/25:2691 av Jessica Rodén och Petter Löberg (båda S) yrkande 1,

2024/25:3069 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 2 och 3 samt

2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 5 och 11.

Ställningstagande

Behoven av välfärdstjänster såsom skolan, äldreomsorgen och vården, varierar och utvecklas i takt med befolkningsökningen. I Sverige har vi dock inget system som säkerställer att resurserna ska motsvara behoven. Kommunernas och regionernas kostnader ökar varje år, både med befolkningsutvecklingen och med pris- och löneökningarna. De generella statsbidragen är dock inte indexerade för att följa den automatiska kostnadsutvecklingen, vilket innebär att verksamheterna ute i kommunerna ständigt måste anpassas till rådande kostnadsläge i stället för medborgarnas behov. Regeringen bör därför indexera de generella statsbidragen till kommunsektorn utifrån förändrade priser, löner och demografiska förutsättningar.

8. Kunskapsspridning inom kommunsektorn, punkt 6 (S)

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Björn Wiechel (S), Eva Lindh (S) och Peder Björk (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 6 och 7 samt avslår motion

2024/25:2752 av Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Ställningstagande

Kompetensbristen inom vården, skolan och omsorgen är betydande. Att hitta rätt kompetens bedöms vara den största utmaning som kommuner och regioner

står inför. För att klara en god välfärd krävs ökade resurser och insatser för att säkra kompetensförsörjningen. Regeringen bör därför införa ett kompetenscentrum för specialkompetens som kan avropas av kommunerna vid behov och satsa på kompetensutveckling för att säkra kompetensförsörjningen inom välfärdsområdet.

9. Idéburna aktörer inom välfärdens områden, punkt 8 (S, MP)

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Björn Wiechel (S), Eva Lindh (S), Janine Alm Ericson (MP) och Peder Björk (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 40 och

2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 och

avslår motionerna

2024/25:1921 av Iлона Szatmári Waldau m.fl. (V) yrkande 23 och

2024/25:2478 av Markus Kallifatides m.fl. (S) yrkande 2.

Ställningstagande

De idéburna aktörernas andel av välfärdssektorn är liten i Sverige jämfört med de flesta andra länder i Norden och Europa. De senaste decenniernas ökning av andelen upphandlade välfärdstjänster har i huvudsak kommersiella aktörer stått för, på bekostnad av de idéburna. Regeringen bör därför fortsätta arbeta för att främja utvecklingen av idéburen välfärd.

10. Idéburna aktörer inom välfärdens områden, punkt 8 (V)

av Iлона Szatmári Waldau (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1921 av Ilona Szatmári Waldau m.fl. (V) yrkande 23 och avslår motionerna
2024/25:2478 av Markus Kallifatides m.fl. (S) yrkande 2,
2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 40 och
2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

Välfärden ska vara fri från vinstintresse. Vi inom Vänsterpartiet är i grunden kritiska till LOV men ser det som rimligt att försöka mildra vissa av de negativa effekter som systemet ger upphov till. Ett sådant sätt är att underlätta för idéburna aktörer att delta i upphandlingar. I samband med att den nya lagen infördes valde riksdagen att inte följa utredningens förslag om att de grundläggande principer som följer av EU-fördraget inte gäller för valfrihetssystem som saknar ett bestämt gränsöverskridande intresse. Regeringen bör därför återkomma med en närmare juridisk analys om möjligheterna till undantag i LOV.

11. Stopplag för nyetablering av företag inom välfärdens verksamheter, punkt 9 (V)

av Ilona Szatmári Waldau (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1904 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Välfärden ska vara generell, stark och till för alla. På så sätt skapas förutsättningar för ett samhälle som kan förebygga brottslighet, skapa en bra skola och sjukvård och ge förutsättningar för alla att leva ett liv i trygghet och med framtidshopp. Välfärdssystemet är dock nu under attack av kriminella gäng som gör vinster på våra gemensamma skattepengar genom välfärdsföretagande. Det handlar om privata företag som drivs av kriminella gäng och som sköter t.ex. vårdcentraler, vaccinationsmottagningar och HVB-hem. Det är ett sätt att både ta ut vinst på skattepengar och tvätta pengar från den kriminella verksamheten. Den mest akuta åtgärden som måste komma på plats är att helt stoppa möjligheten för kriminella gäng att starta välfärdsverksamheter. Regeringen bör därför ta initiativ till en treårig stopplag

för nyetablering av företag i sektorerna vård, skola och omsorg för att städa ut kriminella verksamheter.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:350 av Ida Ekeröth Clausson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av stöd till kommuner som står inför stora investeringar kopplade till den gröna omställningen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:721 av Hanna Westerén (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att Region Gotland med sitt öläge ska kunna ha en hållbar finansiering av välfärdens behov och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:747 av Kristoffer Lindberg (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en mer jämlik fördelning av resurser till kommunerna för att främja likvärdig välfärd i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:869 av Ida Gabrielsson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med förslag om ett förbud mot vinster i välfärden samt att det utvecklas en modell för icke vinstdrivande alternativ till de marknads- och valmodeller som införts inom offentlig sektor och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:937 av Niklas Karlsson och Åsa Eriksson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta en statsbidragsprincip och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:987 av Malin Danielsson m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Stockholms tillväxt och det kommunala inkomst- och utjämningsystemet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1458 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett införande av lagkrav på efterhandsbetalning av tillsynsavgifter och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1469 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett införande av lagkrav kring efterhandsbetalning av tillsynsavgifter och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1473 av Larry Söder (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av riktade och generella statsbidrag till regioner och kommuner och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1475 av Christian Carlsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett rättvisare skatteutjämningsystem som främjar tillväxt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1670 av Adrian Magnusson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en välfärd utan vinstintressen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1683 av Johanna Haraldsson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa vinster i välfärden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta tillbaka kontrollen över samhällsviktig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1904 av Gudrun Nordborg m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en treårig stopplag för nyetablering av företag i sektorerna vård, skola och omsorg i syfte att städa ut kriminella verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1921 av Ilona Szatmári Waldau m.fl. (V):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de generella statsbidragen till kommuner och regioner bör indexeras utifrån förändrade priser och löner i kommunsektorn samt demografiska förändringar och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över vilka riktade statsbidrag till kommunsektorn som kan omvandlas till generella statsbidrag och tillkännager detta för regeringen.

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en närmare juridisk analys beträffande möjligheterna till undantag i LOV och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2178 av Lars Isacsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka utjämningsystemet för att bättre kompensera för de ökade kostnader som följer av gleshet och socioekonomiska utmaningar och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2202 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska kommunernas risker i den gröna omställningen genom införandet av gröna krediter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga införandet av ett kommunkliv för att säkerställa att den kommunala nivån inte blir en flaskhals i den gröna omställningen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2371 av Malin Höglund och Crister Carlsson (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en differentiering av tillsynskostnader för butiker så att inte servicenärings på landsbygden och obemannade butiker missgynnas och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2458 av Niklas Karlsson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att skattepengar avsedda för välfärd ska gå till välfärd, inte privata vinster, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att utvärdera och hitta alternativ till de marknads- och valmodeller som blivit norm inom offentlig sektor och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2478 av Markus Kallifatides m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att välfärden inom skola och förskola, hälso- och sjukvård, social omsorg samt arbetsmarknadsinsatser på medellång sikt och efter varsam reformering bör drivas huvudsakligen i offentlig eller idéburen regi och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att andelen idéburen drift på välfärdens områden bör öka och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inte ska vara möjligt att blanda offentlig och privat finansiering i välfärdsverksamheter inom skola/förskola, hälso- och sjukvård, social omsorg samt arbetsmarknadsinsatser, t.ex. i form av tilläggstjänster eller förmånligare köregler, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nationella handlingsutrymmet i EU-rätten bör nyttjas fullt ut på välfärdens område för att möjliggöra en välfärd fri från marknadsreglering och vinstjakt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2514 av Mathias Tegnér m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka statens medfinansiering av välfärden och om återtagande av kontroll över välfärden och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort fri etableringsrätt inom skattefinansierade verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2543 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över det kommunala utjämningsystemet från grunden och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2691 av Jessica Rodén och Petter Löberg (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att statsbidrag till kommuner och regioner indexeras för att undvika en smygande urholkning av den statliga delfinansieringen av kommunala och regionala välfärdsåtaganden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det kommunala utjämningsystemet bör reformeras i syfte att utjämna de systematiska skillnaderna mellan skattesatserna i landets kommuner och regioner och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2752 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att bygga en nationell bank av förebilder och framgångsprojekt för att förenkla möjligheten att utbyta funktionella lösningar och kompetenshöjande insatser inom kommuner och regioner och därmed stå bättre rustade för framtida utmaningar och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2824 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att i möjligaste mån göra efterhandsdebitering av tillsynsavgifter till huvudregel hos myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att tillsynsmyndigheterna än mer måste möjliggöra en ökad användning av egenkontroll för företagen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2835 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ställa krav på kommunerna att redovisa mer tydligt i årsredovisningen hur utgifterna har fördelats mellan den lagstadgade verksamheten och den frivilliga verksamheten i kommunen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2955 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en målsättning ska vara att minska de orättvisa skillnader i skattenivåer som uppstått till följd av skattesystemets utformning och brister i utjämnningssystemen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gleshet och öars förutsättningar särskilt ska beaktas inom ramen för utjämnningssystemet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja idéburen välfärd och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3069 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en stark välfärd som fundament för ett jämställt samhälle och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ny princip om att indexera de generella statsbidragen enligt juni-KPI och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3151 av Josefin Malmqvist (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en ny översyn av skatteutjämningsystemet i syfte att utjämna kommuners förutsättningar och inte utfall och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den nya översynen bör syfta till att inte ställa kommuner och regioner mot varandra utan i stället låta staten fullt ut kompensera de kommuner som behöver kompenseras för olika förutsättningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och eventuellt möjliggöra för staten att dra in utjämningsbidrag till kommuner som inte själva tar ansvar för sin ekonomi, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en ny översyn av skatteutjämningsystemet som uppmuntrar kommuner att föra en politik som leder till fler jobb och lägre bidragsberoende samt om att ökad tillväxt inte ska straffas av det kommunala utjämningsystemet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3197 av Mikael Damberg m.fl. (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och avveckla möjligheten att ta ut vinst ur välfärdens verksamheter samt att utveckla icke vinstdrivande alternativ till de marknads- och valmodeller som införts inom offentlig sektor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla möjligheterna till samverkan mellan idéburna organisationer och kommuner, regioner och statliga myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på en garantimodell för kommunala intäkter vid djupa konjunkturedgångar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett kompetenscentrum för specialkompetens som kan avropas av kommunerna vid behov, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningar på kompetensutveckling för att säkra kompetensförsörjningen inom välfärdsområdet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett tillväxtpaket för snabbväxande kommuner vid nyindustrialisering och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett uppdaterat mer utjämnande utjämningsystem för en mer likvärdig service och välfärd i hela landet baserat på Utjämningskommitténs förslag och tillkännager detta för regeringen.